

РЕЦЕНЗИИ И ОБЗОРИ / REVIEWS AND SURVEYS

РАФИЕ ДЕМИРОВА. КОМПЕНДИУМ НА СЪВРЕМЕННИЯ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК. СОФИЯ, ИЗДАТЕЛСТВО „АВАНГАРД ПРИМА“, 2019, 258 С.

Компендиум на съвременния български език е подготвен в помощ на овладяващите български език носители на турски на напреднал етап от тяхното обучение. В синтезиран вид е поднесена спецификата на българската морфологична система в съпоставка с турската. Специално внимание е отделено на липсващите в турския език граматични категории и начините на тяхното изразяване. В своето изложение авторката представя съвременната езикова практика и примерите са от живата българска реч.

RAFIE DEMIROVA. A COMPENDIUM OF CONTEMPORARY BULGARIAN
SOFIA, AVANGARD PRIMA PUBLISHING HOUSE, 2019. 258 P.

The book *A Compendium of Contemporary Bulgarian* aims at helping native Turkish speakers who master Bulgarian at an advanced stage of their education. The author offers a concise description of the specifics of the Bulgarian morphological system in comparison with the Turkish morphology. Special attention is paid to the grammatical categories and the means of expressing them which are absent in Turkish. The author presents the present-day language practice and examples from living Bulgarian speech.

Компендиум на съвременния български език не е първият учебник на Рафие Демирева. Дългогодишният опит на университетски преподавател обяснява професионализма, с който в синтезиран вид е поднесена спецификата на българската граматична система и по-специално на нейната морфология в съпоставка с турската. Не е случаен фактът, че авторката насочва своето внимание към тази проблематика – двата езика, турският и българският, принадлежат към различни езикови семейства, а според типологичната класификация единият е аглутинираещ, а другият – флективен.

Представеният труд е подготвен в помощ на овладяващите български език носители на турския език на напреднал етап от тяхното обучение. В изданието са разгледани преди всичко актуални проблеми на българската морфология. Предложеният в учебника минимум от най-необходимата теоретична информация е достатъчен, за да могат да се ориентират студентите във философията на гръцко-римската езиковедска традиция, която се е прилагала и се прилага

при изучаването на европейските езици. Поради спецификата на *Компендиум на съвременния български език* водещи са най-съществените аспекти на граматична система с наложилите се в българските школки издания понятия и назоваващите ги термини. За улеснение на студентите същите се съпътстват паралелно от известните им турски съответствия. Като съществен принос на *Компендиум на съвременния български език* трябва да се посочи илюстративният материал, представен от примерни словосъчетания или изречения и преведен на турски. Прилаганият подход може да бъде определен като ползотворен в методиката на чуждоезиковото обучение.

В основата на настоящия учебник са безспорните и най-важни особености на българската морфология – така, както те се изучават в българското училище. Разглежданите части на речта и тяхната граматична характеристика са осъществени според принципите на описателната граматика (изменяемите части на речта са представени от цялостната парадигма на техните словоформи; разкрити са функциите, изпълнявани от съответната лексема в състава на изречението; посочени са и особености на правоговора и правописа). Всяка от граматичните категории се съпътства от най-необходимата теоретична информация. Тя е напълно достатъчна, за да може по нея да се ориентира и студент, който не изучава филологическа специалност.

Натрупаният от авторката опит като преподавател по български език на носители на турския език ѝ помага да представи изчерпателно и по най-синтезирания начин всички тези граматични категории и начините на тяхното изразяване, които не се срещат в турския език и биха представлявали трудност за неговите носители. А именно: категория род на съществителните имена; вид на глагола с префиксацията при образуването на неговите грамеми; време на глагола и ролята на категорията вид при образуването на неговите разновидности; наличие на широк спектър от флексии за образуване на формите за множествено число – едни при имената, а други при глаголите; съгласуване по род и число при атрибутивните синтагми; по лице, число и род при предикативните.

Компендиумът на съвременния български език е особено ценен като учебно помагало с прецизното, синтезирано и точно представяне на езиковите явления и факти от българския език, съпроводено от паралелен превод на турски език, при описанието на който се следва арабската лингвистична традиция.

Втората част е съставена от упражнения, с които се затвърждават и проверяват овладените граматични знания, представени в първата част. При допускане на грешки или неточности обучаваният може лесно да направи справка. Към някои от упражненията има ключове, но при поднесения по толкова прецизен начин граматичен материал те са излишни.

Учебникът е актуален и поради факта, че авторката в своето изложение разкрива съвременната езикова практика и примерите са почерпани от живата реч на българите днес.

В края на настоящото издание е представен подробен списък на помагала-та по български език за чужденци. А всеки, който желае да усъвършенства своите познания, може да получи допълнителна теоретична информация от посочените университетски учебници. В библиографската част коректно са включени и сборниците с приказки, пословици, поговорки и гатанки, от които авторката е ексцерпирала илюстративен материал за допълнителна самостоятелна работа на студентите.

Рецензираната книга е ценен наръчник по българска морфология, а с прилагането на списък на срещащите се в текста лингвистични термини тя би била полезен лингвистичен справочник за носителите и на двата езика.

Иван Чобанов / Ivan Chobanov

✉ *Проф. д-р Иван Чобанов*
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
ул. „Цар Асен“ 24, 4000 Пловдив, България
ivan_petrov_chobanov@abv.bg

✉ *Prof. Ivan Chobanov, PhD*
University of Plovdiv Paisij Hilendarski
24 Tsar Assen Str., 4000 Plovdiv, Bulgaria
ivan_petrov_chobanov@abv.bg

Публикувано: 30 декември 2020

Published: 30 December 2020